

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vnaprejem naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

## Še enkrat naša kmetijska šola!

V Vašem cenjenem listu bilo je že več člankov o tej zadevi, a pozitivnega se je v teh člankih prav malo dognalo. Očividno so hoteli dotični dopisniki samo izzvati merodajne in poučene kroge, da bi nam pojasnili celo zadevo. Pa ta namen se ni posrečil. Ostalo je vse tiho. Nek tajinstveno skrivnostni mrak zavija vso zadevo in ne moremo se znebiti težke slutnje, da tudi ta s hudim naporom izvojevana kmetijska šola ne bo slovenskemu kmetu v posebno korist. Zgledov imamo dovolj. (Glej slovensko gimnazijo v Celju, in zakulisne obravnave radi stavbišča.) Toraj le malo bolj očitno naj se deluje v tej zadevi, da ne bomo potem preveč presenečeni s kako lečno jedjo. Kar mi najbolj ne ugaja, je to, da se trdi vedno, da bo ta šola le samo enoletna. To nikakor ne gre za splošno kmetijsko šolo. Že viničarski tečaji, ki se vendar bavijo le z eno stroko so 10 mesečni, tudi zimske kmetijske šole imajo po dva 5 mesečna tečaja. Kako bi se toraj mogla obširna učna tvarina iz vseh strok kmetijstva teoretično in praktično obravnati v enem letu! Nasledek bi bil le polovičarstvo. Saj se je tudi sam deželni odbor v lauskem poročilu izrazil proti enoletni šoli, trdeč, da v tem času ni moči kaj temeljitega znanja doseči. Komur je mar, da bi se naši kmetijski mladeniči naučili res kaj strokovno temeljitega in popolnega, ta mora zahtevati popolno šolo. Ne proglašajmo se sami za narod nižje vrste, kateremu bi zadostovala polovičarska izobrazba. Kmetijstvo je napredovalo po drugih državah tako silno, da nam je treba napeti vse telesne in duševne moči, ako hočemo z njimi vsaj nekoliko tekmovali. Na naši slovenski kmetijski šoli je toraj ne-

obhodno potreben dveletni pouk, kakor ga imajo druge enake šole v naši državi; saj menda ne želimo, da bi bila naša šola posebne vrste.

Ta šola nam bodi naša kmetijska akademija, kajti za najnujnejši in potrebnejši kmetijski pouk se bodo itak sčasoma morale ustanoviti še v vsakem okraju tako imenovane zimske kmetijske šole, kakih imajo po drugod že prav obilo.

Kmečki prijatelj.

## Politično zborovanje v Kozjem.

Kadarkoli pokliče Katol. politično društvo za kozjanski okraj svoje ude in prijatelje, vsakokrat se mu odzovejo radevolje in v obilnem številu. Tako tudi tokrat. Zastopane so bile občine: Kozje, Pilštanj, Buče, Podstreda, Zagorje, Drenskobreg, Vrača, Zdole, Rajhenburg, Veliki kamen, Gorjani. Prišli so sami odlični možje, med njimi več županov in občinskih svetovalcev. Predsedoval je gospod Tomažič, ki se je v otvoritvenem govoru z ginenimi besedami spominjal tudi pokojnega poslanca Žičkarja.

Dr. Korošec je govoril o političnem položaju ter meni, da se bo začelo v državnem zboru še le tedaj redno delovati, ako se izpolnita dve zahtevi avstrijskih Slovanov: splošna volilna pravica in sprememba poslovnika v državnem zboru. Z ozirom na deželni zbor štajerski pravi, da je stališče slovenskih poslancev v deželnem zboru neznosno. Slovenci smo obsojeni v deželnem zboru na vedno manjšino, ker je Nemcev dve tretjini v deželi, Slovencev le ena. Nemška večina v deželnem zboru je povrh še naša

srdita nasprotnica, ki se ne ozira na pravico, ampak nam da čutiti le svojo moč. Ker nam zakon daje enakopravnost z Nemci in nam naš narodni ponos ne sme pripustiti, da bi ponižno kakor otroci beračili za svoje pravice, zato moramo gledati, da se stališče slovenskih poslancev v deželnem zboru spremeni. To moramo zahtevati iz narodnostnih in gospodarskih razlogov. Vzglede so nam Nemci na Češkem, kizabtevajo narodno samostalnost in jo polagoma že tudi dobivajo. Govornik natančno opiše nemške zahteve in pridobitve na Češkem. Enkrat se mora tudi pri nas začeti delati v tem smislu, ker potrebujemo narodnostni mir in gospodarski napredek. Sedaj tudi na prirodno bogatem Spodnjem Štajerju gospodarski le nazadujemo. Samo dve dokazili je treba navesti: 1. mnogoštevilno izseljevanje in 2. prisiljena prodaja kmečkih posestev v nekmečke roke. Ljudem se mora pridobiti dela pri uravnavi rek kakor Sotle, pri zgraditvi železnice, za zboljšanje vinogradov in poljedelskih zemljišč se morajo osigurati redne podpore, glavno pa je delati na to, da kmet postane zopet gospod svojih pridelkov, katerim sam določa ceno. To se bo doseglo z združništvom in stanovsko izobrazbo.

G. predsednik Tomažič se zahvali predgovorniku za govor ter v daljšem govoru predlaga za Žičkarjevega naslednika g. dr. Ant. Korošca, čemur zbor soglasno pritrdi.

Dr. Jankovič je navduševal može, da naj krepko stoje ob volitvah vsi in složno in polnoštevilno nastopijo. Dr. Jančič je s krepko besedo naglašal, da moramo v sedanjih časih voliti moža, ki bo poleg narodnosti branil tudi verske svetinje Slovencev. Dr. Lampe

## LISTEK.

### V spomin + dekana J. Žičkarja.

(Ob njegovem pogrebu dne 2. vinotoka 1905 v videmski cerkvi govoril prof. dr. Anton Medved.)

(Konec.)

Da bi tem bolj vnel pri ljudstvu pravo krščansko življenje, je širil cerkvene bratovščine, obhajal je mnoge sv. misijone, pospeševal je redovniške zavode, posebno č. šolske sestre v Celju, kojih uspešno delovanje je za celjsko okolico zelo velikega pomena. Nemiljivo so njegove zasluge v cerkvenem oziru v Vitanju. Kdo ne pozna čudno lepe tamonje Marijine cerkve „na Hribci“? Rajni Žičkar ji je preskrbel krasne zvonove, dal jo je preslikati, altarje jako lepo prenoviti; tako je tista cerkev sedaj ena najlepših rožic med svetilišči v naši škofiji. Za zidanje nove primerne župnijske cerkve v Vitanju pa je ustanovil cerkveno družbo, ki kaj lepo napreduje.

Tako je rajni gospod dekan povsod izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti. Njegova dela ga hvalijo, pred večnim sodnikom bodo pa naša zaslužena plačila.

A kakor je Kristus nekdan zapovedal: „Dajte Bogu, kar je božjega!“ tako je tudi

isti Odrešenik rekel: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega!“ Rajni g. dekan je tudi to povelje svojega nebeškega učenika zvesto izpolnjeval. Bil je z dušo in telesom vdan svojemu presvitemu vladarju, Nj. veličanstvu Fran Josipu I. Bil je vzoren avstrijski državljani, želeč vsestranskega blagoslova svoji ožji domovini, hrepenč po neomejeni sreči vesoljne, velike Avstrije. O da bi tako bila vsa srca avstrijskih državljanov za skupno domovino, potem bi bila mirna in srečna in mogočna naša staroslavna Avstrija!

Da bi svoje državljanske dolžnosti tem natančneje izpolnjeval ter se tem uspešneje posluževal državljanskih pravic, zaježenih mu po božjih in svetnih postavah, vdeleževal se je marljivo javnega življenja. Ker so njegovi prijatelji in častilci videli, da ima za to posebne zmožnosti, so mu celo poverili najvišjo čast, katero imajo državljani — izvolili so ga deželnim in državnim poslaneem. Zaupanje, katero so mu izročili, je opravičil z največjo natančnostjo. Kako je bil vnet, delaven, podjeten poslanec! Po njegovi vztrajni delavnosti in gorečnosti se je doseglo mnogo dobrot za našo ljudstvo; marsikatera pravična zadeva je šla le po njegovem modrem in neustrajnem posredovanju dospela do veljave. Njegov trud in njegovi naporji so vsega priznanja vredni. Le-ta njegova neumorna delav-

nost je brezdomno pospešila njegovo smrt; očividno je bilo to v z dnjem tednu njegovega življenja. Ko je bil že na smrt bolan ter so mu zdravniki in prijatelji nasvetovali mir, je šel na Dunaj, da bi tam vpričo vse javnosti, vpričo vse Avstrije, vpričo najvišjih zakonodajalnih oblasti branil čast svojih ljubljenih Videmčanov. Tolika je bila njegova ljubezen do vas, vi Videmčani, posebno do tistih, ki ste to leto toliko britkosti pretrpeli. Ako bi bili vse izgubili, nekaj vam je ostalo — ljubezen vašega rajnega gospoda dekana in pa obljuba Tistega, ki je nekdan rekel: „Blagor njim, ki zavoljo pravice preganjanje trpijo, ker njih je nebeško kraljestvo!“ Pri izpolnjevanju prevzetih dolžnosti je zadela rajnega neusmiljena smrt; v državni zbornici ga je zadela prvi smrtonosni vdarec, umirati je začel, kakor braber vojskav v krvavem boju, na polju svoje delavnosti, sredi svojih opravkov. To je lepa, časti vredna smrt. Zadela ga je smrtna kosa, ko je še zadnje svoje moči, zadnje trenutke svojega življenja žrtvoval sreči in časti svojih Videmčanov. Tako vas je ljubil; zadnje ure njegovega življenja je obsedala žarna ljubezen do vas, Videmčani!...

Taka smrt ni brez tolažbe, brez dušnega zdravlila. Kdor tako deluje in tako umrje, kakor rajni g. dekan Žičkar, si je velik z

je govoril o skupnih zadevah vseh Slovencev, ki nas silijo, da združimo svoje moči na političnem in na gospodarskem polju. Tesnopravna pokrajinska politika se mora umakniti skupnemu delu vsega slovenskega naroda. Zato pa vabi Štajerce, naj se tudi oni udeležujejo zborovanj na Kranjskem.

Sprejete so bile sledeče resolucije: 1. „Slov. katol. politično društvo“ soglasno sklene, da se sprejme kandidatura g. dr. Korošca iz Maribora in da se naj dela za njegovo izvolitev; 2. zahteva, da se po Slovenskem nastavlja v uradih slovenski, ne pa nam sovražni nemški uradniki; 3. želi, da se ustanovi slovenska kmetijska šola v Št. Juriju ob južni železnici, kar bi bilo posebno prikladno za okraj; 4. shod se izreče za splošno in enako volilno pravico; 5. pozivlje vse Slovence, da se združijo v svojem narodnem delu.

V odbor kat. političnega društva za kozjanski okraj so bili izvoljeni gg.: Marko Tomažič, dr. Jankovič, dr. Jančič, Avgust Preskar, Ernest Kos, Josip Tombah, Anton Ribar, Mihael Volavšek, Jakob Bovha. Predsedstvo se je konstituiralo: Predsednik: M. Tomažič, namestnik: dr. Jankovič, tajnik: dr. Jančič.

## Politični ogled.

**Jugoslovanska politika.** Vaak narod v Avstriji hoče postati bolj samostalen — seveda pod habsburskim žezlom. Mažari želijo postati celo neodvisni, Poljaki hočejo svoje kraljestvo, Čehi tudi, Italijani svojo narodno samostalnost, Hrvati svoje kraljestvo, le Slovenci stojimo kakor neveden potnik in ne vemo kam. Zakaj nam voditelji slovenske politike tudi tukaj ne začrtajo jasnega programa? Mi Slovenci želimo seveda narodne samostalnosti, toda ne ob strani alpskih Nemcev, ampak ob strani svojih bratov, s katerimi smo vedno skupno živeli in umirali, ob strani Hrvatov. Jugoslovani v Avstriji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini moramo najti kmalu tudi tesnejšo politično vez, da bomo v državi tudi tako upoštevani, kakor si zaslužimo po svoji važni legi ob morju in na Balkanu.

**Za splošno volilno pravico** je sedaj nastalo gibanje med vsemi narodi naše Avstrije. Tudi slovenski narod se zavzema za to zahtevo. Splošna volilna pravica mu bo koristna, ker prideta potem slovanski in kmetijski živelj v državi do večje veljave. Sovražniki Slovanov in kmetov so zaradi tega vsi proti splošni volilni pravici, tako tudi slovenski li-

beralci, ki se vežejo na Kranjskem z Nemci. Zadnje nedeljo je bilo na Slovenskem več shodov, ki so se vsi izrekli za splošno volilno pravico, in sicer na Štajerskem v Kozjem, na Kranjskem pa v Ljubljani, Idriji in na Savi. Da bi bili liberalci premamili ljudstvo in prikrili svoje sovraštvo do ljudskih teženj, hočejo sedaj imeti namesto volilnega vprašanja na dnevnem redu brezversko šolo in razdržljivost zakonov. Pa ljudstvo ni več tako kratkovidno, da ne bi izprevidelo sovražnih spletk.

**Ogrske zmede.** Na Ogrskem bo, kakor se glasi, danes Fejervary zopet imenovan ministrskim predsednikom. Upeljati hoče splošno, toda neenako volilno pravico. Vsak državljan bo imel jeden volilni glas, kdor ima premoženje ali studije, pa dva glasa. Če je to res, bo pokazala bližnja prihodnost. Upati pa ni, da slovanski narodi na Ogrskem kaj pridobijo z novo volilno pravico. Gotovo bo tako prikrojena, da jim ne bo nič hasnila.

**Rusija in Japonska.** Mir je sedaj nepreklicno sklenjen, in Rusija je začela izpraznjevati Mandžurijo, kar bo trajalo šest tednov. Zdaj bo dobila Rusija priliko, da doma uredi svoje razmere, kjer so še vedno nemiri.

**Srbsko vsenčilišče.** Slovanski jug napreduje. Zadnje nedeljo, dne 15. t. mes. so otvorili v Belgradu srbsko vsenčilišče. Otvoril ga je kralj Peter sam. Pri otvoritvi so bili zastopani Čehi, Slovenci, Hrvati in Bolgari. Sedaj imamo že tri jugoslovanska vsenčilišča, srbsko v Belgradu in hrvaško v Zagrebu ter bolgarsko v Sofiji. Kdaj se jim pridruži slovensko v Ljubljani ali Trstu?

## Dopisi.

**Iz Terbegovec pri Sv. Juriju ob Ščavnici.** (Izjava.) Mi podpisani, novoizvoljeni odbor občine terbegovske, katoliško-narodni župani drugih občin jurijske fare in vsi drugi verni in narodni farani iz srea obžalujemo in strogo obsojamo nesramno in lažljivo pisarjenje ptujkega, za Lutra vnetega lista „Štajerca“ in njegove dopisnike z zakaženimi možgani, ki nedostojno in pamfletno grdi in sramotijo našega, za dobro vnetega g. župnika Kunce in g. kaplana Stuhca. Mi vemo dobro, zakaj ti odpadniki pišejo te sramotilne spise. Če mački na rep stopiš, zbreči; mi pa smo jim začeli slednji čas precej trdo na rep stopati. Tudi slaba vest jih grozno peče, zato pa jo hočejo s kričanjem v „Štajerca“ ugašati. Hočejo se prati v ptujski gnoj-

nici. Neumaeži! V gnojnici se te sirote še bolj omažejo. In kot take jih še lažje spoznamo in uprav vidimo, za kaj se pravzaprav tukaj gre. Oni ne gledajo ali je občinstvu dovoljno ali ne, oni hočejo biti še znanprej naši oblastniki. In vendar se še noben „bezirksobman“ ni tako tresel za svoj tron, kakor njihov prerok; noben župan tako brečal — seve na višje povelje — za stolec, kakor njihovi pristaši. Kaj si hočejo, če jih občinstvo več ne mara. Mi si izvolimo može, ki so iz naše narodne sredine in znani kot dobri katoličani, če se tudi tisti trinogi, ki nas hočejo po sili še nadalje krotiti, — na glavo postavijo; kajti le od dobrega kristijana smemo pričakovati, da bode vsestranski pravično delal.

Vi pa, g. župnik in g. kapelan, bodite uverjeni, da je peščica nezvestih nezatna — in še ti so brez vpliva — proti dobrim in zvestim faranom. Naj vas tolaži istina, da se sršeni v najslabjših sadnih letinah — lesnik ne lotijo. Dotične visoke sramotilce pa bomo ob priliki že še ponižali.

Vam, g. župnik, pa se prisrčno zahvaljujemo, in če bo potreba nanesla, zopet prosimo za prijazno pomoč zoper naše zahrbtne sovražnike, katere še hočemo ob priliki razkrinkati.

Te skromne vrstice naj služijo v obrambo naših čč. gospodov.

Za novoizvoljeni odbor občine terbegovske: Blaž Korošec, Andrej Kolbl, Franc Lasbajer, Jožef Zorman, Janez Janšovec, Anton Stuhec, Franc Vuk, Anton Kegl, Franc Kovačič, Lorenc Šijanec, Franc Slana, Janez Strah, obč. svet., Lovro Krajnc, Martin Horvat, Lovro Kocmot, Janez Košar, Tomaž Kvas, Jakob Samonja, Franc Košar, Anton Kolbl, Janez Golnar, Stuhec Jakob, Jakob Švare, Jožef Weisman, Jakob Kovačič, Franc Holc, Anton Stuhec, Lorenc Havser, Franc Horvat, Alojz Golnar, Heel Martin, Jernej Županec, obč. predst., Mihael Kolbl, Anton Slana, Jožef Kšela, Krajnc Franc, Franc Horvat, Jakob Košar, Jožef Senčar, J. Čagran, župan, Alojz Hanžel, Anton Roškar, Janko Postružnik, Anton Janšovec, Juri Brumen, župan, Janez Korošec, Jernej Košar, obč. svet., Martin Janšovec, Franc Šijanec, Jožef Farkaš, Alojz Repič, obč. svet., Franc Tišler, Andrej Kozar, Janez Potočnik, Jakob Šilec, Anton Senčar, Franc Šafarič, Andrej Borko, župan, Alojz Potočnik, Franc Štelcar.

**Vojnik.** (Naše razmere.) Kdor je bral zadnje dni neresnične dopise iz Vojnika v nemški „Vahtarci“, „Tagblattu“ in ptujskem „Štajercu“, si je moral takoj misliti: odkod vendar to upitje? Če bi bilo vse to res, potem bi bilo treba tiste kar obesiti, ki so to zakrivali. Pri nas, kjer se to godi, se

klad za nebesa zaslužil. Njega ne bi smeli objokavati, temveč bi ga morali zavidati.

Večno resnične ostanje besede božje, ki se glasijo: „Dragocena je pred obličjem božjim smrt njegovih svetnikov.“ To je za nas danes edina tolažba; kajti, da v le-tej krsti počiva pobožno srce, ki je vedno hrepenelo po čednosti svetnikov božjih, dobro vemo vsi, prepričani smo tudi, da mu zato plačilo ne bo izostalo.

Gospod bo odrešil duše svojih služabnikov; ne bodo pogubljeni tisti, ki v njega zaupajo.“ Tako je obljubil Bog sam, On, ki ostane zvest svojim obljubam.

Blagor mrtvim, ki v Gospodu zaspijo, sv. Duha jim pravi, da naj počivajo od svojih trudov, kajti njihova dela jim sledijo.

Čudno lepo obljubo je dal svojim učencem Izveličar, ko jim je slovesno rekel: „Kdor bode mene pred ljudmi spoznal, njega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ Mili Jezus! Rajni gospod dekan Te je vedno rad, z neizmernim veseljem in s plamtečim navdušenjem spoznal, Tvojo čast je vedno in povsod širil, seme Tvojih svetih nauk je sejal, kamorkoli je prišel v službo —

daj mu torej milostljivo vživati rajski sad Svoje obljube!

Kdo bi dvomil, da bo pokojni g. dekan Žičkar to dosegel! Vsaj si Ti, o Odrešenik! svojemu Očetu nebeskemu sam izrazil željo z besedami: „Hočem, Oče, da kjer sem Jaz, naj bode tudi moj služabnik.“ Tvoja želja je pa Tvoja volja, in Tvoja volja je mogočna, kar sklene, tudi doseže, kar namerava, se gotovo uresniči!

Ta zavest nam je danes edina tolažba; ona nam edina nekoliko pomiri trepetajoče srce in obriše jokajoče oči. V le-tej tolažbi se poslovimo od rajnega g. dekana!

Oj z Bogom! recite jim vi, Videmčani, vi, ki ste jim bili v dušno pastirstvo izročeni. Vas so pred vsemi ljubili, za vas so, kakor dober oče, pred vsemi skrbeli. Vas vse so ljubili, kakor ste bili vsi njihovi dušni otroci. Nikogar niso sovražili, nikogar! Zato naj družni skupna ljubezen sedaj vse Videmčane pred njihovo trugo in v skupni ljubezni vzemite od svojega dušnega pastirja slovo — oj z Bogom! Zraven nikar ne pozabite, zvesti ostati prelepim božjim naukom, katere so vam rajni g. dekan oznanjevali, hodite po poti čednosti in pravičnosti, katero so vam kazali. To je njihova zadnja prošnja do vas, zadnji očetovski opomin, ki doni in bode vedno donel iz groba vašega rajnega dekana. Ohranite jim nadalje

hvaležen in priazen spomin! Po dekanu Žičkarju je postal Videm znan po vsej Avstriji; mož, ki je proslavil svoje župljane, zaslužil, da se mu postavi spomin v sren vseh hvaležnih nekdanjih župljanov!

Oj z Bogom, nepozabljivi dekan! recite vi, preblagorodni gospodje državni in deželni poslanci. V njem izgubite preblagega tovariša, neutrudljivega pomočnika, vrlega in hrabrega sobojevnika v pravičnem boju za narodni blagor. Kaj ne, bil je značajan mož, nesebičen, požrtvovalen do skrajnosti. Takih mož nam je treba v sedanjih viharjih časih. Velika škoda torej, da je vaši pogumni in zaslužni četi za vselej odvzet tako odlični ud!

Oj z Bogom, g. dekan! recite vi, njegovi prijatelji in častilci, ki ste prihiteli od blizu in daleč k njegovemu pogrebu. Kjerkoli je nekdanj služil, povsod si je pridobil ljubezen in spoštovanje; trajen spomin bo venčal njegovo ime, ko bo že zdavnej ozelenel njegov grob. Vaša udeležba pri pogrebu je ganljivo znamenje občnega priznanja, s katerim počastite in slavite delovanje rajnega dekana, ona je svitel odsod goreče ljubezni med vami in med pokojnikom. Hvala vam za to; spominjajte se ga še v poznih časih s hvaležnim srcem!

Najtežje slovo od premilega dekana Žičkarja bomo pa vzeli mi, duhovniki. Duhovni